

**BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO ODBRANE**

P R A V I L N I K
**O SIGURNOSTI PUTNOG SAOBRAĆAJA
U MINISTARSTVU ODBRANE I
ORUŽANIM SNAGAMA BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, april 2009. godine

Na osnovu člana 16. i člana 61. Zakona o upravi Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 32/02), člana 15. stav a.) Zakona o odbrani Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 88/05) i člana 2. Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 6/06), Ministar odbrane d o n o s i

P R A V I L N I K

**O SIGURNOSTI PUTNOG SAOBRAĆAJA
U MINISTARSTVU ODBRANE I
ORUŽANIM SNAGAMA BOSNE I HERCEGOVINE**

POGLAVLJE I - OPĆE ODREDBE

Član 1.
(Predmet Pravilnika)

Ovim pravilnikom, u skladu sa zakonom, propisuju se norme ponašanja i obaveze vojnih učesnika, komandi i jedinica, odnosno ustanova Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo odbrane) i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Oružane snage), radi zaštite života i zdravlja ljudi i imovine u saobraćaju na putevima i van puteva, uvjeti upravljanja vozilima u skupnom prevozu lica i način prevoženja lica motornim vozilima i vozilima na motorni pogon u Oružanim snagama.

Član 2.
(Namjena)

Vojni učesnici u putnom saobraćaju dužni su da se pridržavaju odredaba zakona kojim se uređuje sigurnost saobraćaja na putevima, ovog pravilnika, kao i naredbodavnih akata Ministarstva odbrane i nadležnih komandi i jedinica Oružanih snaga, koja se odnose na sigurnost saobraćaja.

Član 3.
(Odgovornost)

(1) Za saobraćajni prekršaj ili nezgodu, vojni učesnik u putnom saobraćaju može snositi disciplinsku, prekršajnu, krivičnu i materijalnu odgovornost.

(2) Ukoliko se činjenično utvrdi da je saobraćajna nezgoda vojnog učesnika nastala i usljed propusta drugih subjekata vojne organizacije, odgovornost se proširuje i na njih.

(3) U skladu sa odredbama stava 1. ovog člana, vojni učesnik u putnom saobraćaju za jednu saobraćajnu nezgodu može odgovarati disciplinski i prekršajno, odnosno krivično.

(4) Materijalna odgovornost se raspravlja neovisno od prekršajne, disciplinske ili krivične odgovornosti.

Član 4. **(Obaveze preventivnih mjera)**

Svi subjekti vojne organizacije i svi pripadnici Ministarstva odbrane i Oružanih snaga su obavezni da primjenjuju propisane preventivne mjere i da svojim ponašanjem u saobraćaju razvijaju humane odnose i saobraćajnu kulturu.

Član 5. **(Značenje izraza)**

Pored izraza utvrđenih zakonom i drugim regulativama, izrazi korišteni u ovom pravilniku, imaju sljedeća značenja:

- 1) **“Vojni vozači”** su profesionalna vojna lica, civilna lica, državni službenici i uposlenici na službi u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama, rezervni oficiri, podoficiri, pitomci, kadeti i vojnici, dok se nalaze na vojnoj vježbi u Oružanim snagama, koji na putevima ili van puteva upravljaju vozilima Oružanih snaga;
- 2) **“Vojni učesnici u saobraćaju”** su sva profesionalna vojna lica, civilna lica, državni službenici i uposlenici na službi u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama, rezervni oficiri, podoficiri i vojnici, dok se nalaze na vojnoj vježbi u Oružanim snagama, koji u saobraćaju na putevima ili van puteva upravljaju vojnim vozilima ili se nalaze u vozilima, odnosno na vozilima ili koja tjeraju, vode ili jašu životinje na putevima ili van puteva, kao i pješaci ili lica koja svoje poslove ili zadatke obavljaju na putu;
- 3) **“Vojna vozila”**
 - (a) **Neborbena vozila** - Pod pojmom neorbena vozila podrazumijevaju se motorna i priključna vozila koja se nalaze na upotrebi u Oružanim snagama, te motorna i priključna vozila vlasništvo Ministarstva odbrane koja su upućena kao podrška jedinicama koje učestvuju u misiji Ujedinjenih nacija, a registrirana su u Bosni i Hercegovini.
 - (b) **Borbena vozila** - Pod pojmom borbena vozilo, gusjeničar i točkaš, podrazumijeva se svako oklopno, naoružano motorno vozilo specijalno izrađeno ili prilagođeno za borbena djelovanja. Namjenski izrađena motorna borbena vozila su: oklopni automobili, oklopni transporteri, samohodna artiljerijska oruđa, borbena protivzračna i anfibijska vozila.
- 4) **“Starješina vojnog vozila”** je lice koje je na tu dužnost određeno naređenjem;
- 5) **“Treće lice”** je svako lice koje nije pripadnik Ministarstva odbrane, odnosno Oružanih snaga, a koje je upravljalo vozilom ili je vlasnik vozila koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi sa vozilom Ministarstva odbrane odnosno Oružanih snaga, i kao takvo se može pojaviti kao strana u sporu;
- 6) **“Zatvorene vojne površine”** su uređeni i neuređeni dijelovi teritorije namijenjeni za život i rad vojnih jedinica, obuku i ostale aktivnosti;
- 7) **“Vojni putevi”** su putevi na zatvorenim vojnim površinama ili zonama borbenog djelovanja;
- 8) Pod **“Vojnim putnim saobraćajem”** podrazumijeva se kretanje vojnih učesnika na javnim putevima, zatvorenim vojnim površinama, vojnim putevima i van puteva;
- 9) **“Režim putnog saobraćaja”** podrazumijeva organizacijski model vezan za jedan od baznih dokumenata kojim se uređuje odvijanje putnog saobraćaja;
- 10) **“Sigurnost vojnog putnog saobraćaja”** je karakteristika njegovog stanja, izražena pokazateljima sigurnosti (broj saobraćajnih nezgoda, broj poginulih, teže i lakše povrijeđenih lica, visina materijalnih šteta, učestalost, gustina i težina saobraćajnih nezgoda);

- 11) **"Saobraćajna nezgoda vojnog vozila"** je nezgoda na putu ili van puta u kojoj je učestvovalo najmanje jedno vojno vozilo u pokretu, u kojoj je poginulo ili povrijeđeno najmanje jedno lice ili je prouzrokovana materijalna šteta;
- 12) **"Saobraćajna nezgoda vojnog učesnika"** je nezgoda u putnom saobraćaju u kojoj je učestvovao najmanje jedan vojni učesnik, u kojoj je poginulo ili povrijeđeno najmanje jedno lice ili je prouzrokovana materijalna šteta;
- 13) **"Saobraćajna nezgoda vojnog vozila sa nastradalim licima"** je nezgoda u saobraćaju na putu ili van puta u kojoj je najmanje jedno lice poginulo, ili je teže odnosno lakše povrijeđeno;
- 14) **"Saobraćajna nezgoda vojnog vozila sa materijalnom štetom"** je nezgoda u saobraćaju na putu ili van puta u kojoj je pričinjena materijalna šteta na vojnom vozilu, drugom vozilu ili objektima na putu ili pored puta;
- 15) **"Kolona vojnih vozila"** je grupa od šest ili više vojnih vozila koja se kreću u istom smjeru, određenom brzinom i na propisanom odstojanju, s tim, što su čelno i začelno vozilo posebno označeni ili pod pratnjom;
- 16) **"Grupa vojnih vozila"** je grupa od dva do pet vozila koja se kreću u istom smjeru, određenom brzinom i na propisanom odstojanju;
- 17) **"Odstojanje između dva vozila"** je udaljenost od najjisturenijeg čeonog dijela vozila do najjisturenijeg zadnjeg dijela vozila koje se slijedi;
- 18) **"Vojni pješak"** je svaki vojni učesnik koji se po putu ili van puta kreće pješke;
- 19) **"Vojna pješačka kolona"** je organizirana kolona vojnih lica (najmanje desetina) koji se pješke kreću u istom smjeru;
- 20) **"Posebni vojni saobraćajni znak"** je saobraćajni znak kojim se učesnici u vojnom putnom saobraćaju obavještavaju i obavezuju da postupaju na određeni način;
- 21) **"Skupni prevoz lica u vojnom putnom saobraćaju"** je prevoz lica vojnim motornim vozilom u kome se, pored vozača, prevozi više od osam lica;
- 22) **"Starješina kolone"** je vojno lice koje je naredbom određeno da organizira kretanje vojne kolone, komanduje kolonom i odgovara za sigurnost kretanja kolone.

Član 6. **(Primjena Pravilnika)**

Ovaj pravilnik se primjenjuje u sistemu odbrane Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE II - PUTEVI

Član 7. **(Vojni putni saobraćaj)**

Za vojni putni saobraćaj se koriste javni putevi, vojne površine, vojni putevi i prohodni tereni, pod uvjetima propisanim zakonom, odredbama ovog pravilnika i naređenjima nadležnih starješina.

Član 8. **(Vojni putevi)**

Vojni putevi obuhvataju uređene površine zemljišta namijenjene za saobraćaj u kasarnama, vojnim ustanovama, vojnim skladištima, na poligonima, aerodromima, vježbalištima za obuku vozača, logorskim prostorijama i drugim vježbalištima i ostalim zatvorenim vojnim površinama.

Član 9.
(Nadležnost korištenja vojnih puteva)

Starješina na položaju komandanta brigade, njemu ravnom ili višem položaju, propisuje uvjete i način korištenja vojnih puteva u svojoj zoni odgovornosti, a odgovoran je za održavanje puta, signalizaciju putnih objekata, kao i za reguliranje i kontrolu saobraćaja.

POGLAVLJE III - PRAVILA SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA

Odjeljak A. – Opće odredbe

Član 10.
(Dužnosti prema saobraćajnim znacima)

Vojni učesnici u saobraćaju dužni su da postupaju u skladu sa saobraćajnim propisima, saobraćajnim znacima postavljenim na putevima, te znacima i naredbama koje daju ovlaštena lica.

Član 11.
(Pravo korištenja javnog puta)

U saobraćaju na javnim putevima vojna vozila učestvuju ravnopravno sa ostalim vozilima, u skladu sa odredbama zakona i ovog pravilnika.

Član 12.
(Postupak sa neispravnim vozilom)

(1) Vozač vojnog vozila je dužan da neispravno ili oštećeno vozilo ukloni s kolovoza. Ako vozilo ne može da se ukloni, dužan je da ga na propisan način obilježi i osigura, tako da ne predstavlja opasnost za druge učesnike u saobraćaju.

(2) Starješina vojnog vozila ili suvozač dužni su da mu u tome pruže neophodnu pomoć i preduzmu mjere iz svoje nadležnosti.

(3) Za uklanjanje s kolovoza neispravnog ili oštećenog vojnog vozila, koje se prije nastanka kvara kretalo u sastavu kolone vojnih vozila, odgovoran je starješina kolone.

Član 13.
(Način uklanjanja neispravnog vozila)

(1) Neispravno ili oštećeno motorno vojno vozilo se vuče u skladu sa odredbama zakona.

(2) Za organizaciju vučenja neispravnog ili oštećenog vojnog motornog vozila odgovoran je starješina jedinice, iz čijeg je sastava vozilo, na položaju komandira čete, njemu ravnom ili višem položaju ili starješina kolone (grupe) vojnih vozila.

(3) Neispravno ili oštećeno motorno vozilo se može vući samo ako se na njemu ne može otkloniti kvar ili nastalo oštećenje, i to do najbliže kasarne, tehničke radionice Oružanih snaga BiH ili privredne organizacije za opravku vozila.

Odjeljak B - Brzina kretanja, odstojanje, preticanje, parkiranje i zaustavljanje vojnih vozila

Član 14. (Brzina kretanja)

(1) Brzina kretanja pojedinačnog vojnog vozila ne može biti veća od brzine propisane zakonom.

(2) Brzina kretanja vojnog vozila i kolona ne može biti veća od brzine propisane ovim pravilnikom.

(3) Brzinu kretanja vojnog vozila na vojnim putevima i van puteva određuju nadležne vojne starješine.

(4) Vozači vojnih vozila, prema saobraćajnoj situaciji i konkretnim okolnostima, dužni su da brzinu kretanja smanje: ispred pješačkog prelaza, na putu na kome je izrazito gust pješački saobraćaj, kada se na putu ili kraj puta nalaze djeca, na prilazima nepreglednim dijelovima puta, na nepreglednim krivinama, prilikom preticanja, obilaženja i mimoilaženja zaprežnih vozila, kolone pješaka, jahača ili stoke, kada je kolovoz klizav, kada je smanjena vidljivost, i u ostalim prilikama kada ocijene da to saobraćajna situacija zahtijeva.

Član 15. (Dozvoljene brzine kretanja)

(1) Najveća dozvoljena brzina kretanja pojedinačnih vojnih vozila određena je zavisno od kategorije puta i vrste i namjene vojnog vozila (Prilog 1).

(2) Planske brzine kretanja kolone vojnih vozila određene su prema kategoriji puta, vrsti i namjeni vozila (Prilog 2).

(3) Najveće dozvoljene brzine kretanja vojnih vozila koja prevoze naoružanje, municiju, ubojna i minsko-eksplozivna sredstva, druge opasne materije, kao i predimenzionirane terete, date su u posebnoj tabeli (Prilog 3).

(4) Najveća dozvoljena brzina kretanja vozila za skupni prevoz lica određena je za teretna, terenska vozila i autobuse (Prilog 4).

(5) Najveća dozvoljena brzina kretanja vojnih autobusa u kojima se prevozi više lica nego što ima mjesta za sjedenje ne smije biti veća od 50 km/h.

(6) Najveća dozvoljena brzina kretanja vojnih vozila ne može biti veća od zakonom propisane brzine na određenom putu.

(7) Odredbe ovog člana ne odnose se na vozila pod pratnjom i vozila sa prvenstvom prolaza.

Član 16. (Zabrane brzine kretanja)

U vojnim objektima, na saobraćajnicama koje su namijenjene samo za kretanje motornih vozila, brzina kretanja ne smije biti veća od 30 km/h, a na saobraćajnicama koje se koriste za kretanje vozila i pješaka brzina kretanja vozila ne smije biti veća od 15 km/h.

Član 17.
(Brzine kretanja vozila u vanrednim prilikama)

Za vrijeme vanrednih prilika, elementarnih nepogoda i otežanih meteoroloških uvjeta, brzina kretanja vojnih vozila i kolona može se naredjenjem nadležnog starješine posebno regulirati, ali ne može biti veća od brzine propisane ovim pravilnikom.

Član 18.
(Odstojanje vozila u javnom saobraćaju)

Vozači koji upravljaju vozilom u javnom saobraćaju moraju od drugih učesnika u saobraćaju držati takvo odstojanje kojim se ne ugrožava sigurnost saobraćaja, uzimajući u obzir stanje puta, vidljivost, tehničke karakteristike vozila, brzinu kretanja, gustinu saobraćaja i vremenske prilike.

Član 19.
(Minimalno odstojanje)

Minimalno odstojanje između dva vojna vozila ili vojnog vozila i ostalih vozila, izraženo u metrima, mora da bude jednako brzini kretanja vozila (km/h) u datom trenutku, a na klizavom ili zaleđenom kolovozu dvostruko veće¹.

Član 20.
(Odstojanje vozila u koloni)

(1) Odstojanje između vojnih vozila u koloni na putevima van naselja može biti od 70 do 100 metara, a u naseljima oko 50 metara.

(2) Ako se u sastavu kolone nalaze vozila na motorni pogon čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg ili čija je dužina veća od 7 m, nadležni starješina je dužan da regulira da između vozila u koloni bude odstojanje od najmanje 100 metara.

(3) Odstojanje između vojnih vozila koja prevoze opasne materije ne smije biti manje od 100 metara.

Član 21.
(Odstojanje vozila zaustavljene kolone)

(1) Prilikom zaustavljanja kolone vojnih vozila na kolovozu, dijelu kolovoza ili bankini, odstojanje između vozila smanjuje se na 5 do 10 metara.

(2) Prilikom zaustavljanja kolone vojnih vozila koja prevoze opasne materije, specijalnih vozila timova za brze raketne (Timovi za NUS) koja prevoze male količine opasnih materija potrebnih za izvršenje zadatka uz fizičko osiguranje, odstojanje između vozila je minimalno 20 metara. Zaustavljanje kolone ovih vozila se vrši isključivo po planu i na posebnim mjestima, u skladu sa Evropskim sporazumom o prevozu opasnih materija u međunarodnom saobraćaju (ADR).

¹ Brzina kretanja izražena je u km/h, a odstojanje u metrima (npr. za brzinu kretanja od 40 km/h sigurnosno odstojanje iznosi 40 metara).

Član 22.
(Zabrana preticanja i izuzeci)

(1) Između vojnih vozila koja se kreću u koloni zabranjeno je preticanje.

(2) Odredbe stava 1., ovog člana, ne odnose se na vojna vozila pod pratnjom, vojna vozila sa prvenstvom prolaza i vozila komandanta kolone – ešalona.

Član 23.
(Parkiranje i zaustavljanje)

(1) Zabranjeno je parkiranje vojnih vozila van vojnih parkova tehničkih sredstava odnosno prostora koji nisu čuvani.

(2) U slučajevima kada se vojna vozila ne mogu parkirati u vojnim parkovima tehničkih sredstava, vozila se parkiraju u vojnim objektima, ispred vojnih objekata, komandi jedinica Oružanih snaga BiH i Ministarstva odbrane BiH ili organa unutrašnjih poslova.

(3) Pri zadržavanju motornih vojnih vozila van vojnih objekata, vozači moraju biti neposredno uz vozilo, ako za njihovo osiguranje nije određeno drugo lice.

Odjeljak C – Posebni elementi saobraćaja

Član 24.
(Upotreba svjetala)

(1) Vojna motorna vozila koriste duga svjetla noću, ukoliko se kreću pojedinačno ili su pratnja-escort grupe-kolone vojnih vozila, a u svim drugim situacijama neprekidno koriste oborena svjetla.

(2) Upotrebu ratnih (zamračenih) svjetala ili kretanje vojnih vozila sa ugašenim svjetlima regulira nadležni starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom ili višem položaju ili starješina kolone (grupe) vojnih vozila.

Član 25.
(Kretanje vojnih pješaka u koloni i pojedinačno)

(1) Vojni pješaci, kada se kreću putem, dužni su da se pridržavaju zakonom propisanih odredbi o kretanju pješaka u javnom saobraćaju.

(2) Kada se kreću po kolovozu pojedinačno, vojni pješaci su dužni da se kreću uz samu lijevu ivicu kolovoza, najviše jedan metar od ivice kolovoza u pravcu kretanja.

Član 26.
(Površine za kretanje pješaka)

(1) Kolona vojnih pješaka mora se kretati površinom namijenjenom za kretanje pješaka, a kada ne postoji posebno uređena površina za kretanje pješaka, mora se kretati desnom stranom kolovoza u smjeru kretanja.

(2) Nadležni starješina određuje način kretanja kolone i mjesto starješine kolone u koloni.

(3) Kolona vojnih pješaka ne smije biti duža od 100 m, a ukoliko pokret vojnih pješaka ima više kolona, onda odstojanje između kolona mora biti veće od 100 m.

(4) Za označavanja kolone pješaka odgovoran je starješina kolone.

(5) U slučajevima kada starješina kolone nije u mogućnosti da osigura propisano označavanje kolone vojnih pješaka ili su uvjeti takvi da se bez obzira na propisano označavanje kolona ne može vidjeti sa sigurnog odstojanja (magla, vijavica, kiša i dr.), dužan je da kretanje kolone usmjeri odgovarajućim pravcem van puta.

Član 27. **(Obilježavanje vojnih pješaka)**

(1) Kolone vojnih pješaka, kada se kreću kolovozom, moraju biti propisno obilježene.

(2) U sastavu kolone obilježavaju se čelni vojnik i posljednji vojnik u vrsti.

(3) Noću i u uvjetima slabe vidljivosti, čelni vojnik na prednjem lijevom dijelu grudi nosi upaljenu baterijsku lampu sa svjetlom bijele ili žute boje, a posljednji vojnik u vrsti na lijevoj strani leđa upaljenu baterijsku lampu sa svjetlom crvene boje.

(4) Oba vojnika danju i noću nose fluorescentne prsluke sa natpisom kolona, na prednjoj strani bijeli, a na zadnjoj strani crveni fluorescentni prsluk.

Član 28. **(Prelazak vojnih pješaka preko kolovoza)**

(1) Kada kolona vojnih pješaka prelazi preko kolovoza, starješina kolone je dužan da osigura nesmetano prelaženje postavljanjem lica koja će na sigurnom odstojanju od mjesta prelaska zaustavljati vozila.

(2) Mjesto prelaza preko kolovoza mora biti tako odabrano da osigurava preglednost s jedne i druge strane od najmanje 50 m.

(3) Lica iz stava 1., ovog člana, radi zaustavljanja vozila moraju biti opremljena propisanim narukavljem i saobraćajnim lopaticama sa ugrađenim izvorom svjetlosti ili odgovarajućim baterijskim lampama. Znaci koje ova lica daju moraju biti istovjetni znacima ovlaštenih lica u javnom saobraćaju.

Član 29. **(Reguliranje kretanja pješaka)**

Komandanti kasarni, aerodroma i nadležne starješine u ostalim vojno kontroliranim područjima, dužni su da propisanim saobraćajnim znakovima (vertikalna i horizontalna saobraćajna signalizacija) u potpunosti reguliraju sigurno kretanje pješaka u krugu tih objekata, a posebno:

- a) brzinu kretanja motornih vozila koja ne može biti veća od 30 km/h na područjima namijenjenim za kretanje motornih vozila, odnosno, 15 km/h na područjima gdje se kreću i pješaci,
- b) saobraćajno uređenje prostora vojnog objekta,
- c) uređenje parkirališta,
- d) uvjete i način odvijanja saobraćaja i parkiranje vozila zaposlenih u vojnom objektu,
- e) rad kontrolne službe na ulazima u vojne objekte,
- f) sigurnosne mjere za funkcioniranje i rad parkova motornih vozila.

Član 30.
(Saobraćajni znakovi za kretanje pješaka)

(1) Na ulazima i izlazima iz kruga vojnih objekata i vojnih objekata iz kojih se neposredno izlazi na javne puteve ili prelaze preko željezničkih pruga, nadležni starješina je dužan da osigura postavljanje odgovarajućih saobraćajnih znakova, oznaka i upozorenja radi sigurnog uključivanja vozila i pješaka u javni saobraćaj.

(2) Na javnim putevima, u zoni izlaza iz kasarni, aerodroma i ostalih vojnih objekata, nadležne starješine su dužne da u saradnji sa nadležnim teritorijalnim organima postave odgovarajuću saobraćajnu signalizaciju i te zone urede za sigurno odvijanje saobraćaja.

Odjeljak D – Prevoz lica i tereta vojnim vozilima

Član 31.
(Ograničenja upotrebe vozila za prevoz)

(1) U vojnom putnom saobraćaju lica se mogu prevoziti vozilima koja su za to posebno opremljena i uređena.

(2) Vojnim motornim vozilom se mogu istovremeno prevoziti lica i teret, osim vozilima koja prevoze opasne materije, fekalije i zarazne materije.

(3) Prevoz posade i posluge se ne smatra prevozom lica, pa se na njih ne odnose odredbe ovog pravilnika koje se odnose na prevoz lica.

Član 32.
(Zabrane i izuzeci za prevoz vojnim vozilima)

Vojnim motornim vozilima se ne mogu prevoziti civilna lica (lica izvan Ministarstva odbrane i Oružanih snaga), ali u posebnim situacijama nadležni starješina na položaju komandanta brigade i višem položaju može odobriti prevoženje civilnih lica vojnim motornim vozilima u skladu sa propisom o korištenju motornih vozila u Ministarstvu odbrane ili Oružanim snagama.

Član 33.
(Dozvoljeni prevoz lica i tereta)

(1) U prostoru za smještaj tereta na teretnom motornom vozilu ili terenskom motornom vozilu zajedno sa teretom, dozvoljeno je prevoziti najviše pet lica, i to samo ona koja su potrebna radi utovara ili istovara tereta. Ta lica u toku prevoženja ne smiju stajati u tovarnom sanduku niti sjediti na njegovim stranicama, na nestabilnom teretu i teretu koji prelazi visinu tovarnog sanduka.

(2) Na zatvorenim vojnim površinama traktorom se mogu prevoziti najviše dva lica na sjedištu ili klupi ugrađenoj pored sjedišta vozača.

(3) Na teretnom motornom vozilu koje nema stranice na tovarnom sanduku i ceradu, kao i u tovarnom sanduku teretnog motornog vozila sa automatskim istovarivačem (kipper - vozila), ne smiju se u prostoru za smještaj tereta prevoziti lica.

(4) U tovarnom sanduku teretnog motornog vozila ne mogu se istovremeno prevoziti stoka i lica, pa ni lica koja su pratioci i čuvari stoke.

Član 34.
(Zabrana prevoza vozilom u toku obuke)

Na vojnim motornim vozilima u toku izvođenja osnovne obuke vojnih vozača, doobuke, preobuke, kondicione obuke i polaganja vozačkog ispita, zabranjuje se prevoz lica.

Član 35.
(Opterećenje vozila)

Prilikom prevoženja tereta, vojna motorna vozila se mogu opteretiti samo do propisane nosivosti koja je upisana u tehničku knjižicu vozila ili je, ovisno od vrste tereta, regulirana drugim normativnim aktom.

Član 36.
(Minimalna obuka za upravljanje vojnim motornim vozilima)

(1) Za vrijeme izvođenja obuke iz predmeta "Upravljanje vojnim motornim vozilima", prevoženje tereta, osim opasnih materija i predimenzioniranog tereta, dozvoljeno je samo ako kandidat za vozača ima najmanje 10 motosati vožnje.

(2) Prevoz predimenzioniranih tereta mogu vršiti samo vozači koji imaju odgovarajuću licencu i uspješno su prošli kompletan plan i program obuke za vozače za prevoz predimenzioniranih tereta u trajanju od najmanje 10 radnih dana, od kojih je najmanje 40 motosati vožnje.

(3) Prevoz opasnih materija mogu vršiti samo vozači koji imaju odgovarajuću licencu i ADR-certifikat za prevoz opasnih materija ili su uspješno prošli kompletan plan i program obuke za vozače za prevoz opasnih materija u trajanju od najmanje 15 radnih dana, od kojih je najmanje 60 motosati vožnje.

(4) Plan i program obuke za vozače za prevoz opasnih materija izrađuje i realizira nadležna komanda Oružanih snaga za obuku, a odobrenje plana i programa će u odgovarajućoj proceduri izvršiti Ministarstvo odbrane.

(5) Obuku vozača za prevoz opasnih materija mogu izvoditi isključivo ovlašteni instruktori sa potrebnim nivoom znanja iz ove oblasti, što se dokazuje odgovarajućim međunarodnim certifikatom ili drugim dokumentom o stručnoj osposobljenosti za ovu oblast.

(6) Obuku vozača za prevoz predimenzioniranih tereta mogu izvoditi isključivo ovlašteni instruktori sa potrebnim nivoom znanja iz ove oblasti, što se dokazuje odgovarajućim vozačkim i dokumentom o stručnoj spremi (diploma, licenca, uvjerenje, certifikat, ...).

(7) Za izvođenje obuke, u nedostatku ovlaštenih instruktora, Ministarstvo odbrane će na prijedlog Zajedničkog štaba Oružanih snaga angažirati ovlaštenu specijaliziranu organizaciju ili pojedince iz institucija Bosne i Hercegovine, obrazovnog ili privrednog sistema u Bosni i Hercegovini.

Član 37.
(Prevoz opasnih materija)

(1) Opasne materije za Oružane snage prevoze se u za to posebno uređenim, namjenski opremljenim i propisno obilježenim vozilima.

(2) Za prevoženje opasnih materija za koje Oružane snage nemaju odgovarajuća vozila, angažiraju se vozila specijaliziranih privrednih organizacija.

(3) Sva vozila kojima se prevoze opasne materije, fizički se osiguravaju i imaju odgovarajuću pratnju i oznake.

(4) Prilikom prevoženja opasnih materija sva odgovorna lica su dužna da se pridržavaju Tehničkih standarda Aneksa A i B Evropskog sporazuma o prevozu opasnih materija u međunarodnom saobraćaju (ADR).

Član 38.
(Prevoženja predimenzioniranih tereta)

Prilikom prevoženja predimenzioniranih tereta vojnim motornim vozilima, nadležne starješine su odgovorne za označavanje tereta i smještaj tereta.

Odjeljak E – Sigurnost saobraćaja u vanrednim uvjetima

Član 39.
(Odvijanje saobraćaja u zonama borbenih dještava)

Način i uvjeti odvijanja saobraćaja u zonama borbenih dještava propisuju se ovim pravilnikom.

Član 40.
(Nadležnost starješina za propisivanje saobraćaja)

Starješina na položaju komandanta brigade, svojom naredbom iz oblasti odvijanja putnog saobraćaja u zonama borbenog dještva, odnosno poligonima za vježbu, propisuje:

- a) uvjete učestvovanja u saobraćaju;
- b) dokumentaciju-odobrenje za ulazak u zonu borbenog dještva;
- c) reguliranje saobraćaja u zoni;
- d) postavljanje privremene saobraćajne signalizacije;
- e) brzinu kretanja po dijelovima zone;
- f) organizaciju saobraćaja;
- g) upotrebu svjetlosno-signalnih uređaja;
- h) prioritete u saobraćaju;
- i) način i obaveze prekrivanja reflektirajućih dijelova vozila;
- j) ostale elemente vezane za sigurno i pouzdano odvijanje saobraćaja.

Član 41.
(Označavanje zone borbenih dještava)

(1) Zone borbenih dještava označavaju se postavljanjem propisanih vojnih saobraćajnih znakova na ulazu u zonu i izlazu iz zone, i to na svim kategoriziranim putevima.

(2) Na putnim pravcima sa intenzivnim saobraćajem (magistralni putevi), postavljaju se i formiraju kontrolne tačke, sa svrhom da se ne dozvoli ulazak u zonu vozila i lica koja za to nemaju odobrenje.

Član 42.
(Samostalan ulazak u zonu borbenih dještava)

Lica koja na svoju odgovornost i bez dobijenog odobrenja uđu u zonu borbenog dještva, ne mogu ostvariti nikakvu naknadu iz automobilske odgovornosti u slučaju nastanka saobraćajne nezgode.

Član 43.

(Odgovornost vojnih vozača za saobraćajne nezgode u zoni borbenih dještava)

Vojni vozači za saobraćajne nezgode uzrokovane u zoni borbenih dještava ili za vrijeme trajanja proglašene opasnosti, odgovaraju samo ako su istu uzrokovali namjerno, pod uticajem alkohola ili opojnih sredstava i sa otuđenim vozilom.

Član 44.

(Važenje odredaba u zoni borbenih dještava)

U zoni borbenih dještava ne važe odredbe ovog pravilnika koje se odnose na:

1. ograničenje brzine;
2. prvenstvo prolaska;
3. upravljanje vozilom u skupnom prevozu lica;
4. označavanje vozila za prevoz opasnih materija;
5. trajanje upravljanja vozilom.

Odjeljak F – Ostala pravila vojnog saobraćaja

Član 45.

(Učestvovanje specijalnih vojnih vozila u javnom saobraćaju)

Vojna motorna vozila kojima se prevoze ili vuku predimenzionirana oružja, oruđa, inženjerske mašine, poljoprivredne mašine i ostala vozila, mogu u javnom saobraćaju učestvovati samo uz odgovarajuću pratnju.

Član 46.

(Vojne motorizirane kolone koje učestvuju u javnom saobraćaju)

(1) Vojne motorizirane kolone koje učestvuju u javnom saobraćaju moraju biti posebno označene.

(2) Čelno vozilo u koloni označava se zelenim barjačićem koji se postavlja na prednjoj lijevoj strani vozila.

(3) Začelno vozilo u koloni označava se crvenim barjačićem koji se postavlja na zadnjoj lijevoj strani vozila.

(4) Oblik, dimenzije i boja barjačića iz stava 2, i 3, ovog člana, dati su u prilogu 5, ovog pravilnika.

(5) Odredbe ovog člana ne odnose se na vojne kolone koje na čelu i začelju prate vozila saobraćajne vojne policije koja imaju uključena rotaciona svjetla i kolone koje prate specijalna vozila s uključenim rotacionim svjetlom.

Član 47.

(Instrukcija o korištenju aerodroma)

Na osnovu propisa o letenju u Oružanim snagama, komanda aerodroma instrukcijom o korištenju aerodroma propisuje način kretanja ljudi i motornih vozila po manevarskim površinama aerodroma (poletno-slijetne staze, staze za voženje i stajanke), brzinu kretanja, prvenstvo prolaza i zabrane.

Član 48.

(Prelazak kolone preko neobilježenog putnog prelaza)

(1) Starješina kolone vojnih vozila je dužan da ispred neosiguranog putnog prelaza preko željezničke pruge postavi vojno lice koje će u slučaju nailaska voza zaustaviti vojnu kolonu.

(2) Kada je neosiguran putni prelaz preko željezničke pruge nepregledan, pored vojnog lica koje se nalazi neposredno uz putni prelaz, starješina kolone je obavezan da sa obje strane putnog prelaza, na udaljenosti od oko 100 metara, postavi osmatrače koji će pravovremeno signalizirati nailazak voza.

(3) Kada kolona vojnih vozila prelazi preko elektrificirane pruge, starješina jedinice je dužan da osigura posebne zaštitne mjere (zaštita šina pri prelazu gusjeničnih vozila i spuštanje antena i drugih uređaja na sigurno odstojanja od električnih vodova).

Član 49.

(Odgovornost u slučaju manipulacija sa teretom i vozilom)

Za siguran utovar, istovar, učvršćivanje i osiguranje vozila Oružanih snaga ili Ministarstva odbrane i nadgradnje vozila na druga prevozna sredstva (željeznicu, brod, avion) odgovoran je starješina jedinice iz čijeg su sastava ta vozila.

POGLAVLJE IV - SAOBRAĆAJNI ZNAKOVI

Član 50.

(Posebni vojni saobraćajni znakovi)

(1) Pored saobraćajnih znakova propisanih zakonom, ovim pravilnikom se propisuju i posebni vojni saobraćajni znakovi.

(2) Vojni saobraćajni znakovi spadaju u kategoriju privremenih saobraćajnih znakova, a postavljaju se uz javne puteve u zonama borbenih dještava (u ratu) i na vojnim poligonima i vježbalištima (u miru).

Član 51.

(Vojni saobraćajni znakovi)

(1) Vojni saobraćajni znakovi u Oružanim snagama su identični sa vojnim saobraćajnim znacima u NATO-u.

(2) Izgled i dimenzije vojnih saobraćajnih znakova dati su u prilogu 13, ovog pravilnika.

Član 52.

(Odgovornost za postavljanje vojnih saobraćajnih znakova)

(1) Za postavljanje vojnih saobraćajnih znakova u miru odgovorna je nadležna komanda u kojoj se obučavaju vojni vozači ili se izvode druge aktivnosti koje se moraju osigurati vojnim saobraćajnim znakovima.

(2) Vojni saobraćajni znakovi postavljaju se po istim kriterijima kao i ostali saobraćajni znakovi.

POGLAVLJE V - DUŽNOSTI VOJNIH UČESNIKA U SAOBRAĆAJU U SLUČAJU SAOBRAĆAJNE NEZGODE

Član 53.

(Dužnosti učesnika u saobraćajnoj nezgodi)

(1) U slučaju saobraćajne nezgode u kojoj je učestvovalo vozilo Oružanih snaga ili vozilo iz sastava Ministarstva odbrane, pored zakonom propisanih obaveza i dužnosti, učesnici u saobraćajnim nezgodama moraju se pridržavati i odredbi propisanih ovim poglavljem, koje se uglavnom odnose na postupak i način nadoknade materijalne štete nastale u saobraćaju kao posljedice saobraćajne nezgode na vozilima Oružanih snaga i vozilima Ministarstva odbrane, kao i štete pričinjene trećim licima.

(2) Ovaj pravilnik se primjenjuje na svakog vozača vozila Oružanih snaga ili vozača Ministarstva odbrane, bez obzira na dužnost ili funkciju koju obavlja.

Član 54.

(Lica i organi za uviđaj i procesuiranje)

(1) Učesnici u saobraćaju dužni su da prilikom saobraćajne nezgode, u skladu sa zakonskim odredbama, omoguće ovlaštenim službenim licima izvršenje uviđaja, odnosno da im omoguće prikupljanje podataka neophodnih za utvrđivanje eventualne krivične, prekršajne, disciplinske ili materijalne odgovornosti učesnika u nezgodi, prikupljanje podataka neophodnih za vještačenje i podataka neophodnih za popunjavanje statističkog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi.

(2) Ovlaštena službena lica, u smislu stava 1. ovog člana, su lica definirana članom 20. stav g) Zakona o krivičnom postupku u BiH, tužilac i sudija za prethodni postupak.

(3) Uzroke nezgode može ispitati i posebna komisija koja se formira iz sastava jedinice ranga bataljona ili višeg ranga čije je vozilo, kao i vozilo iz sastava Ministarstva odbrane.

(4) Komisija za ispitivanje uzroka nezgode formira se od predstavnika saobraćajne i tehničke službe Oružanih snaga, a, po potrebi, i od predstavnika sanitetske službe Oružanih snaga, predstavnika sigurnosti i predstavnika roda-službe Oružanih snaga iz čijeg je sastava sredstvo koje je učestvovalo u nezgodi.

(5) Ukoliko je učesnik u saobraćajnoj nezgodi vozilo Ministarstva odbrane, komisija se formira od predstavnika Odjeljenja za opće i zajedničke poslove, Sektora sigurnosti i obavještajnih poslova i Sektora za nabavku i logistiku Ministarstva odbrane.

Član 55.

(Obaveze vozača i suvozača)

(1) U slučaju saobraćajne nezgode vojnog vozila ili vozila Ministarstva odbrane, pored obaveza iz zakona, vozač odnosno komandir vozila dužan je, ako mu to zdravstveno stanje dopušta, da obavijesti jedinicu iz čijeg je sastava, najbližu komandu Oružanih snaga ili najbližu dežurnu službu vojne policije, odnosno da preduzme sve mjere da to učini drugo lice.

(2) Kada se na vozilu koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi nalazio pratilac, dužan je, ako mu to zdravstveno stanje dopušta, da osigura teret vozila.

(3) U saobraćajnoj nezgodi suvozač u vozilu ima iste obaveze kao vozač.

Član 56.
(Osiguranje lica mjesta)

(1) Na osnovu dobijenog obavještenja o saobraćajnoj nezgodi vojnog vozila, teritorijalno nadležna dežurna služba vojne policije upućuje za to ovlaštena lica koja osiguravaju mjesto saobraćajne nezgode i tragove, reguliraju saobraćaj u zoni nezgode i vrše uviđaj sa mjesno nadležnim organom unutrašnjih poslova, a ako je na mjesto nezgode izašao i teritorijalno nadležni tužilac, pružaju mu potrebnu pomoć.

(2) O saobraćajnim nezgodama u kojima ima poginulih ili teško povrijeđenih lica ili je pričinjena velika materijalna šteta, dežurna služba vojne policije neposredno, odnosno preko nadležnih organa unutrašnjih poslova, obavještava nadležnog tužioca.

Član 57.
(Prava i obaveze u izjavama)

(1) Svi učesnici saobraćajne nezgode obavezni su tačno i objektivno opisati uvjete i okolnosti pod kojima je nastala nezgoda, kao i zatečeno stanje nakon nezgode, a posebno tragove saobraćajne nezgode.

(2) Vozač vojnog vozila, vozila Ministarstva odbrane, kao i komandir vozila, nemaju pravo da sa civilnim licem vrše dogovore o naknadi materijalne štete i poravnanju materijalne obaveze nastale u saobraćajnoj nezgodi, niti da daju izjave o krivici za saobraćajnu nezgodu.

Član 58.
(Evropski izvještaj)

(1) Vozač vojnog vozila obavezan je da za saobraćajnu nezgodu sa civilnim vozilom sa materijalnom štetom popuni Evropski izvještaj o saobraćajnoj nezgodi, ako to zahtijeva vozač civilnog vozila.

(2) Evropski izvještaj o saobraćajnoj nezgodi potpisuje komandir vozila, starješina osnovne jedinice iz čijeg je sastava vozač ili starješina koji vrši uviđaj saobraćajne nezgode, odnosno odgovorno lice za saobraćaj Odjeljenja za opće i zajedničke poslove Ministarstva odbrane, kad je u pitanju vozilo iz sastava Ministarstva odbrane.

Član 59.
(Saobraćajne nezgode sa manjom materijalnom štetom unutar vojno kontroliranog područja)

(1) Dežurni oficir vojne jedinice ili komande Oružanih snaga, kada primi obavještenje o saobraćajnoj nezgodi vojnih vozila unutar vojno kontroliranog područja, obavještava nadležnog starješinu.

(2) Za saobraćajne nezgode sa manjom materijalnom štetom unutar vojnokontroliranog područja, a organi dežurne službe vojne policije iz bilo kog razloga ne mogu da dođu na mjesto nezgode, nadležni oficir (dežurni oficir) angažira komisiju za ispitivanje uzroka nezgode, oformljenu na nivou komande jedinice. Komisiju čine lica iz saobraćajne, tehničke, sanitetske službe, službe sigurnosti, kao i drugih srodnih službi ili rodova.

(3) Za zbrinjavanje vojnih lica, tereta i vojnih vozila koji su učestvovali u saobraćajnoj nezgodi, odgovorni su komandant jedinice, komandir vozila ili komandant kolone, a u slučaju njihove spriječenosti - teritorijalno nadležna komanda jedinice.

Član 60.
(Obaveze komandanta jedinice)

Komandant jedinice (u njegovom odsustvu dežurni jedinice) po prijemu informacije o saobraćajnoj nezgodi obavezan je da:

- a) obavijesti dežurnu službu vojne policije;
- b) prema dostupnim informacijama izvrši preliminarnu procjenu štete. Kod saobraćajne nezgode sa manjom materijalnom štetom iz člana 58., aktivira komisiju za ispitivanje uzroka saobraćajne nezgode;
- c) u saradnji sa stručnim organom saobraćajne službe jedinice, sastavlja prvi izvještaj o saobraćajnoj nezgodi i dostavlja ga redovnom linijom izvještavanja pretpostavljenoj komandi;
- d) preduzima mjere i aktivnosti za zbrinjavanje vojnih lica-učesnika u saobraćajnoj nezgodi i povrat motornog vozila u matičnu jedinicu;
- e) na osnovu sačinjenog zapisnika o saobraćajnoj nezgodi (vojne policije ili komisije ili uviđajnog organa MUP-a), komandant jedinice procjenjuje potrebu pokretanja disciplinske odnosno materijalne odgovornosti protiv vozača;
- f) u roku od 24 sata obavještava osiguravajuću kuću koja vrši osiguranje motornih vozila od automobilske odgovornosti sa kojom Ministarstvo odbrane BiH ima potpisan ugovor, bez obzira da li vozilo ima policu osiguranja ili nema.

Član 61.
(Statistički izvještaj)

(1) O svim saobraćajnim nezgodama vojnih vozila ili vozila Ministarstva odbrane izvještava se pretpostavljena vojna komanda, jedinica, odnosno Ministarstvo odbrane.

(2) Lica ovlaštena za uviđaj saobraćajnih nezgoda vojnih vozila i vozila iz sastava Ministarstva odbrane za svaku saobraćajnu nezgodu popunjavaju Statistički izvještaj o saobraćajnoj nezgodi (Prilog 6: Obrazac SbSI - 02).

(3) Izvještavanje o saobraćajnim nezgodama vrši se linijom kontrole (preko operativnih izvještaja) i linijom izvještavanja preko stručnih organa (prvi izvještaj - odmah, a detaljni izvještaj i statistički izvještaj o saobraćajnoj nezgodi - u roku od sedam dana).

(4) Za saobraćajne nezgode, za koje ovlaštena vojna lica nisu vršila uviđaj, oficir ili podoficir za transport (saobraćajna služba) vojne komande ili stručno lice Odjeljenja za opće i zajedničke poslove Ministarstva odbrane prikuplja podatke i popunjava statistički izvještaj o saobraćajnoj nezgodi, koji se uz detaljan izvještaj dostavlja pretpostavljenom nivou.

(5) Prvi primjerak statističkog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi dostavlja se Komandi za logistiku Oružanih snaga (Odsjek za registraciju i štete), a drugi primjerak nadređenoj komandi ili nadređenom nivou u hijerarhiji iz čijeg sastava je vozilo koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi. Jedan primjerak statističkog izvještaja sa kompletnim predmetom čuva se u arhivi organa koji je vršio uviđaj.

(6) Eventualne izmjene stanja, nakon dostavljanja statističkog izvještaja o saobraćajnoj nezgodi, konstatiraju se na novom statističkom izvještaju, sa naznakom za izmjenu stanja.

(7) Statistički izvještaj o saobraćajnoj nezgodi popunjavaju i kodiraju organi vojne policije.

(8) Za saobraćajne nezgode za koje vojna policija nije vršila uviđaj, statistički izvještaj popunjava i kodira stručni organ saobraćajne službe, odnosno oficir ili podoficir za transport komande brigade i njima ravnim ili višim komandama za vozila iz svog sastava.

(9) Za vozila jedinica na direktnoj vezi Zajedničkom štabu Oružanih snaga statistički izvještaj popunjava i kodira Centar za kontrolu kretanja u Komandi za logistiku Oružanih snaga.

Član 62. **(Centralna evidencija)**

(1) Centralna evidencija o saobraćajnim nezgodama u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama (dosjei saobraćajnih nezgoda) vodi se u Komandi za logistiku OS BiH (Odsjek za registraciju i štete), a pomoćna evidencija (dosjei) u Odjeljenju za opće i zajedničke poslove Ministarstva odbrane za Ministarstvo odbrane, te u komandama jedinica ranga brigade i višim komandama.

(2) Evidencija (dosjei) saobraćajnih nezgoda obuhvata:

a) Za saobraćajne nezgode sa manjom materijalnom štetom (do 3.000 KM):

- 1) izjave vozača - učesnika u saobraćajnoj nezgodi;
- 2) izvještaj jedinice ili organizacijske cjeline Ministarstva odbrane o saobraćajnoj nezgodi;
- 3) statistički izvještaj o saobraćajnoj nezgodi (drugi primjerak);
- 4) kopija prijave protiv prekršioca u saobraćaju;
- 5) izvještaj jedinice o preduzetim mjerama protiv prekršioca u saobraćaju;
- 6) zapisnik o uviđaju saobraćajne nezgode (nadležnog organa unutrašnjih poslova, vojne policije, komisije, skice, fotografije i sl.).

b) Za saobraćajne nezgode sa materijalnom štetom (3.000-5.000 KM):

- 1) kao pod tačkom 1., ovog člana;
- 2) prekršajna prijava protiv odgovornog lica (nadležnog organa unutrašnjih poslova ili vojne policije).

c) Za saobraćajne nezgode sa materijalnom štetom (preko 5.000 KM) i sve saobraćajne nezgode sa nastradalim licima:

- 1) kao pod tačkom 1., ovog člana;
- 2) zapisnik vojne policije i nadležnog organa unutrašnjih poslova o izvršenom uviđaju saobraćajne nezgode sa kopijom skice saobraćajne nezgode i izjavama učesnika i svjedoka;
- 3) krivična prijava nadležnog organa unutrašnjih poslova ili vojne policije, ako je podnijeta;
- 4) fotografije sa mjesta saobraćajne nezgode.

Član 63. **(Materijalna šteta na ostalim vozilima)**

(1) Za saobraćajne nezgode u kojima su učestvovala vojna, civilna i vozila iz Ministarstva odbrane, i u kojima je pričinjena materijalna šteta na civilnim vozilima i materijalna i nematerijalna šteta civilnim licima, za koje se utvrdi krivica vozača vojnog vozila ili vozila Ministarstva odbrane, za štetu odgovara Ministarstvo odbrane.

(2) Za štetu iz stava 1., ovog člana, koja nije pričinjena u vršenju ili u vezi sa vršenjem službenih zadataka, odgovara vojni vozač ili vozač vozila iz sastava Ministarstva odbrane.

(3) U slučaju da je saobraćajna nezgoda, iz stava 1., ovog člana, prouzrokovana namjerno ili krajnjom nepažnjom, Ministarstvo odbrane će nakon naknade oštećenom, iskoristiti pravo da regresnim zahtjevom traži naknadu plaćenog iznosa od vojnog vozača ili vozača Ministarstva odbrane koji je prouzrokovao saobraćajnu nezgodu namjerno ili krajnjom nepažnjom.

(4) Regresni zahtjev iz stava 3., ovog člana, Ministarstvo odbrane će pokrenuti u roku od 60 dana od dana isplate štete prema oštećenom, u skladu sa članom 117. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima i uvjetima propisanim zakonom kojim je uređena služba u Oružanim snagama i Ministarstvu odbrane.

(5) U slučaju da lice koje je bilo obavezno izmiriti regresni zahtjev iz stava (3) ovog člana, ne izvrši svoju obavezu prema Ministarstvu odbrane u roku od 120 dana od dana isplate štete prema oštećenom, Ministarstvo odbrane će, u skladu sa članom 117. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima, u roku od 150 dana od dana isplate štete prema oštećenom, dostaviti Pravobranilaštvu BiH kompletan predmet naknade štete radi pokretanja postupka naknade štete protiv lica koje je saobraćajnu nezgodu prouzrokovalo namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Član 64.

(Postupak obeštećenja prema trećim licima)

(1) Oštećeni u saobraćajnoj nezgodi dužan je da se zahtjevom za naknadu štete obrati Ministarstvu odbrane. Načelno, zahtjev za izmirenje štete će sadržavati slijedeću dokumentaciju:

- a) zahtjev za nadoknadu štete,
- b) zapisnik naležnog MUP-a sa mjesta saobraćajne nezgode sa izjavama učesnika u saobraćajnoj nezgodi,
- c) procjenu nadležnog vještaka o oštećenjima na vozilu,
- d) predračun servisa o visini štete,
- e) rješenje nadležnog suda o odgovornosti za štetu.

(2) Ministarstvo odbrane će, preko svoje ugovorene osiguravajuće kuće, koristeći njezine usluge ili direktno, provesti postupak obeštećenja van spora i sa oštećenim pokušati zaključiti vansudsko poravnanje. U okviru ovog postupka stručne ekspertize, vještačenja, procjene i druge studije i analize za potrebe Ministarstva odbrane će vršiti i smatrati se validnim ako ih radi osiguravajuća kuća sa kojom ima potpisan ugovor u tom vremenu.

(3) Ukoliko se ne postigne vansudsko poravnanje ili oštećeni ne bude zadovoljan vansudskim poravnanjem, odnosno ako Ministarstvo odbrane u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva ne odluči po istom, oštećeni može pokrenuti postupak za naknadu štete kod nadležnog suda, u skladu sa važećim propisima.

(4) U skladu sa Zakonom o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine, u sudskom postupku radi naknade štete ili utvrđivanja druge odgovornosti u vezi sa djelokrugom ovog pravilnika, Ministarstvo odbrane i Oružane snage zastupa Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine, kao zakonski zastupnik.

(5) Nadležne organizacione jedinice dužne su zakonskom zastupniku dostaviti dokumentaciju i dati izjašnjenja koja zatraži.

Član 65.
(Postupak obeštećenja prema Ministarstvu odbrane)

(1) U slučaju kada je u saobraćajnoj nezgodi oštećena strana Ministarstvo odbrane i Oružane snage, kompletnu proceduru nadoknade štete od počinioca iste ili od osiguravajuće kuće koja zastupa interes oštećenika, realizirat će Ministarstvo odbrane, te, po potrebi, uključiti u proceduru Oružane snage ili osiguravajuću kuću sa kojom ima potpisan ugovor.

(2) U slučaju da se ne postigne dogovor po pitanju naknade štete Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama, oni će Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine dostaviti zahtjev za pokretanje sudskog postupka naknade štete sa cjelokupnom dokumentacijom o štetnom događaju.

Član 66.
(Prijedlozi i ovlaštenja)

(1) Koordinaciju sa ovlaštenim osiguravajućim kućama će voditi Centar za kontrolu kretanja (U daljem tekstu: CKK) Komande za logistiku Oružanih snaga, dok će kontrolu i nadzor nad cijelim postupkom vršiti Ministarstvo odbrane.

(2) Za svaki poseban slučaj štete, na prijedlog ili zahtjev upućen od CKK Komande za logistiku preko Zajedničkog štaba Oružanih snaga, Ministarstvo odbrane će donijeti odgovarajuću odluku.

(3) Pored odluke Ministarstva odbrane, osiguravajućoj kući koja zastupa interese Ministarstva bit će dostavljena pismena ovlaštenja i dokumentacija vezana za odgovarajući slučaj štete nastale po osnovu automobilske odgovornosti.

(4) CKK će prije upućivanja zahtjeva ili prijedloga za angažiranje osiguravajuće kuće, formirati kompletan predmet, odnosno dosje za svaku saobraćajnu nezgodu u Oružanim snagama.

Član 67.
(Pogibije, povrede i materijalne štete pri radu sa vozilima koja nisu u pokretu)

Pogibije, povrede i materijalne štete koje nastanu pri radu sa vozilima koja nisu u pokretu ili kojima sa obavljaju odgovarajuće radne operacije, ne smatraju se saobraćajnim nezgodama, u smislu odredaba ovog pravilnika.

Član 68.
(Izmirenje štete na vozilu za koju su odgovorni pripadnici Ministarstva odbrane i Oružanih snaga)

(1) Šteta na vozilima Ministarstva odbrane, odnosno Oružanih snaga, nastala u saobraćajnoj nezgodi za koju je isključivo odgovoran pripadnik Ministarstva odbrane, odnosno Oružanih snaga, izmiruje se iz budžetskih sredstava namijenjenih za održavanje vozila.

(2) Za svaku materijalnu štetu pričinjenu Ministarstvu odbrane, odnosno Oružanim snagama, pokreće se postupak za nadoknadu štete. Postupak pokreće rukovodilac organizacijske cjeline kod koga se sredstvo nalazi na upotrebi.

(3) Prilikom raspravljanja o šteti, rukovodilac organizacijske cjeline Ministarstva odbrane raspravlja o štetama čiji je iznos do iznosa definiranog Pravilnikom o materijalnom i

finansijskom poslovanju Ministarstva odbrane. Štete za koje nije nadležan rukovodilac organizacijske cjeline iz čijeg sastava je oštećeno sredstvo prosljeđuju se na rješavanje pretpostavljenom rukovodiocu.

(4) Postupak za nadoknadu štete okončava se pravosnažnim rješenjem.

(5) Na rješenja o naknadi štete, u skladu sa članom 215. Zakona o upravnom postupku, može se koristiti pravo žalbe u roku od 15 dana od dana uručenja rješenja. Žalba se ispostavlja ministru odbrane u slučaju kad je prvostepeno rješenje donio organ na nižem nivou kontrole i komandovanja u Oružanim snagama ili Žalbenom vijeću pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, u slučaju kad je prvostepeno rješenje donio ministar odbrane Bosne i Hercegovine.

(6) Drugostepeni organ u rješavanju po žalbi postupa u skladu sa Zakonom o upravnom postupku.

(7) Drugostepeni organ, koristeći svoja ovlaštenja i nadležnosti, nalaže mjere i aktivnosti u skladu sa Zakonom o upravnom postupku, Zakonom o odbrani, Zakonom o službi u Oružanim snagama, Pravilnikom o unutrašnjoj sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva odbrane, Pravilnikom o materijalnom i finansijskom poslovanju Ministarstva odbrane i drugim propisima koji se tiču djelokruga ovog pravilnika.

(8) U situaciji kada lice, za koje je u postupku utvrđena obaveza naknade štete, ne postupi po rješenju, tada se protiv odgovornog lica pokreće sudski spor preko zakonskog zastupnika.

Član 69.

(Izmirenje pričinjene štete Ministarstvu odbrane od strane vozača)

(1) Rukovodilac organizacijske cjeline može obavezati lice koje je upravljalo vozilom Ministarstva odbrane, odnosno Oružanih snaga, da u cjelini namiri štetu pričinjenu prema Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama u slučajevima:

- (a) kada je lice upravljalo vozilom pod djejtvom alkohola, droga i psihoaktivnih sredstava,
- (b) ukoliko se nedvojbeno utvrdi da je lice namjerno ili iz krajnjeg nehata izazvalo saobraćajnu nezgodu,
- (c) ukoliko je lice vozilom Ministarstva odbrane, odnosno Oružanih snaga, upravljalo neovlašteno,
- (d) u drugim slučajevima kada se utvrdi odgovornost vozača za nastalu štetu.

POGLAVLJE VI - VOJNI VOZAČI

Član 70.

(Upravljanje vojnim vozilom)

Vozač vojnog vozila je lice iz člana 5, stav 1, tačke 1, ovog pravilnika, koje posjeduje vozačku dozvolu odgovarajuće kategorije, na mjesto vojnog vozača postavljeno je naredbom odnosno rješenjem ili je ovlašteno od nadležnog starješine u skladu sa formacijom ili unutrašnjom sistematizacijom.

Član 71.
(Uvjeti za upravljanje vojnim motornim vozilom)

Profesionalne starješine Oružanih snaga i civilna lica na službi u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama, koji naredjenjem nisu postavljeni na formacijsko mjesto vojnog vozača, mogu upravljati vojnim motornim vozilima ako posjeduju vozačku dozvolu odgovarajuće kategorije samo u sljedećim slučajevima:

- a) prilikom izvođenja organizirane obuke, doobuke, preobuke i kondicione obuke;
- b) kada kao starješine jedinice ili organa rodova i službe isprobavaju vozilo radi ispitivanja ispravnosti, potrošnje goriva, vučne sposobnosti i slično;
- c) kada se probaju vojna vozila prilikom redovnih i vanrednih tehničkih pregleda koji se obavljaju po službenoj dužnosti;
- d) kada se vozač koji upravlja vozilom razboli, povrijedi, rani ili zbog psihičkog stanja i drugih razloga nije sposoban da upravlja vozilom, a potrebno je odmah nastaviti vožnju;
- e) kada izvode pokaznu obuku iz predmeta "Upravljanje motornim vozilom";
- f) kada pretpostavljeni starješina smatra da je zbog prirode zadatka neophodno da vojnim vozilom upravlja starješina.

Član 72.
(Odobrenje za upravljanje vojnim motornim vozilom)

(1) Kada vojnim vozilom upravlja lice iz člana 71. ovog pravilnika, ono mora posjedovati odobrenje koje potpisuje i izdaje komandant komande Oružanih snaga nadležne za obuku. (Prilog 11. Obrazac SbSl - 13).

(2) Nadležna komanda Oružanih snaga za obuku izdaje odobrenje tek nakon što izvrši odgovarajuću doobuku i provjeru znanja kandidata. Ova doobuka mora sadržati minimalno 10 motosati vožnje i 10 sati teoretske nastave iz predmeta "Upravljanje vojnim motornim vozilima".

(3) Evidenciju izdatih odobrenja vode organi saobraćajne službe nadležne komande Oružanih snaga za obuku.

Član 73.
(Zaduživanje vozilom)

Naredbom starješine, na položaju komandira čete, vozači vojnih neborbenih vozila u Oružanim snagama zadužuju se samo jednim vozilom.

Član 74.
(Zabrana upravljanja vojnim vozilom)

(1) Vojnim vozačima se zabranjuje upravljanje vojnim vozilima kojima nisu zaduženi.

(2) Vojnim vozačima i vozačima Ministarstva odbrane se zabranjuje ustupanje vozila na upravljanje neovlaštenim licima.

Član 75.
(Zdravstvena sposobnost)

(1) Zdravstvena sposobnost kandidata za vojnog vozača i vozača Ministarstva odbrane ocjenjuje se u specijaliziranim medicinskim ustanovama koje odredi sanitetska služba Ministarstva odbrane.

(2) Medicinske ustanove iz stava 1., ovog člana, kandidatu za upravljanje motornim vozilom izdaju uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti, koje čini sastavni dio medicinske dokumentacije kandidata.

(3) Ako se izvršenim specijalističkim pregledom utvrdi da je nastala promjena u zdravstvenom stanju kandidata, nadležna vojna sanitetska ustanova je obavezna da takvog kandidata uputi u medicinsku ustanovu iz stava 1., ovog člana, radi ponovne ocjene zdravstvene sposobnosti za upravljanje vojnim vozilom.

Član 76.
(Kontrolni zdravstveni pregled)

(1) Starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom ili višem položaju, odgovoran je za upućivanje vojnih vozača neborbenih vozila na kontrolne zdravstvene preglede u teritorijalno nadležnu ovlaštenu medicinsku ustanovu.

(2) Vozači neborbenih vojnih vozila upućuju se na kontrolne zdravstvene preglede u ovim slučajevima:

- a) prije postavljenja na formacijsko mjesto vozača vojnog motornog vozila i na početku svakog narednog dvogodišnjeg perioda;
- b) poslije saobraćajne nezgode u kojoj je kao vozač teže povrijeđen, radi ocjene sposobnosti za sigurno upravljanje motornim vozilom;
- c) poslije prijave ljekara ili na drugi način stečenog saznanja o postojanju oboljenja koje izaziva nesposobnost za upravljanje motornim vozilom;
- d) kada neposredno pretpostavljeni starješina na položaju komandira čete, njemu ravnom ili višem položaju, ocijeni da vozač zbog zdravstvenih razloga ne može sigurno da upravlja motornim vozilom.

(3) Odredba stava 2, tačke a) ovog člana, se ne odnosi na vojnike - vozače u rezervnom sastavu.

Član 77.
(Zdravstveni uvjeti)

(1) Vozači neborbenih vozila, kod kojih se, prema propisima kojima se uređuju zdravstveni uvjeti koje moraju ispunjavati vozači motornih vozila, kontrolnim zdravstvenim pregledom ustanove oboljenja ili fizički nedostaci značajni za sigurno upravljanje vozilom a radno su sposobni, mogu se odrediti na druge dužnosti u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama, a vojnim starješinama se zabranjuje upravljanje vojnim motornim vozilima.

(2) Profesionalnim vojnicima-vozačima neborbenih vozila i vojnicima-vozačima u rezervnom sastavu, koji se na kontrolnom zdravstvenom pregledu proglase nesposobnim za vozače, mijenja se vojno - evidenciona specijalnost i raspoređuju se na druge dužnosti u matičnoj ili drugoj jedinici.

(3) Vojnim vozačima koji se u zakonskom roku iz bilo kog razloga ne podvrgnu kontrolnom zdravstvenom pregledu, starješina na položaju komandira čete, njemu ravnom ili višem položaju, zabranjuje upravljanje vozilima OS BiH ili MO BiH, dok isti ne obave.

Član 78. **(Obavezna dokumentacija vozača)**

(1) Svaki vozač koji upravlja vojnim motornim vozilom mora imati važeću vozačku dozvolu, putni radni list vozila i Potvrdu o vlasništvu i registraciji za vozilo Oružanih snaga.

(2) Profesionalna vojna lica i civilna lica na službi u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH, kada upravljaju vojnim motornim vozilom u skladu sa odredbama člana 70. ovog pravilnika, dužni su da pored dokumenata iz stava 1., ovog člana, imaju i odobrenje za upravljanje vojnim motornim vozilom.

Član 79. **(Radna snaga za utovar)**

(1) Vojni vozači se ne mogu koristiti kao radna snaga za utovar, istovar ili pretovar materijalno - tehničkih sredstava.

(2) Vozači su dužni da prisustvuju utovaru, vode računa o načinu utovara, rasporedu i osiguranju tereta u tovarnom sanduku, kao i o stanju tereta u tovarnom sanduku tokom prevoza, da ne bi došlo do oštećenja tereta, vojnih vozila, puta i putnih objekata ili ugrožavanja saobraćaja.

Član 80. **(Odgovornost za teret)**

(1) Vojni vozač nije odgovoran za kvalitativno i kvantitativno stanje tereta koji se prevozi u prisustvu pratioca ili starješine vozila.

(2) Kada se materijalno - tehnička sredstva prevoze bez starješine vozila ili pratioca, vojni vozač je odgovoran za brojno stanje tereta, i to samo u slučaju ako ih je primio po dokumentu i ako su pakovanja pravilno zatvorena, plombirana ili na drugi način osigurana. Vojni vozač je odgovoran za štete koje nastanu na teretu usljed nepažljive vožnje, nepravilnog utovara i učvršćivanja tereta, nezatvaranja tovarnog sanduka ili nedovoljnog pokrivanja tereta.

Član 81. **(Materijalna odgovornost)**

Vojni vozač snosi materijalnu odgovornost za sve štete koje na motornom vozilu i teretu nastanu njegovom krivicom (namjerno ili iz krajnje nepažnje).

Član 82. **(Dužina vremena za upravljanje vozilom)**

(1) Dužina vremena upravljanja vojnim motornim vozilom je propisana Zakonom o sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini.

(2) Brigadni general ili general višeg ranga na komandnoj dužnosti može, u slučaju potrebe, odrediti duže radno vrijeme vojnih vozača, vodeći računa da im se tokom 24 sata osigura neprekidan odmor u trajanju od najmanje sedam sati.

Član 83.
(Odjeća i obuća vozača)

(1) Vojnici - vozači neborbenih motornih vozila za vrijeme upravljanja vozilom nose plitke cipele, službenu odjeću i opasač, a vozači motocikla - motociklistička odijela, kacigu, vojničke (motociklističke) čizme i opasač.

(2) Vojnici-vozači za vrijeme obuke, vježbi, provjere borbene i mobilizacijske gotovosti, nose vojničke čizme, opasač i drugu odjeću i opremu, prema propisima o vojnim uniformama u Oružanim snagama.

(3) Nošenje ličnog naoružanja i ostale opreme u toku upravljanja motornim vojnim vozilom, svojim naređenjem regulira starješina na položaju komandanta brigade, njemu ravnom i višem položaju.

**POGLAVLJE VII - STARJEŠINA VOJNOG
MOTORNOG VOZILA**

Član 84.
(Starješina vojnog vozila)

(1) Starješina vojnog motornog vozila se određuje kada motornim vozilom upravlja vojnik - vozač i kada se vojnim motornim vozilom, bez obzira na svojstvo vozača, prevozi ljudstvo ili opasne materije.

(2) Starješina motornog vozila mora posjedovati vozačku dozvolu najmanje "B" kategorije.

(3) Starješina motornog vozila određuje se naređenjem starješine na položaju komandira čete, njemu ravnom ili višem položaju.

(4) Na dužnost starješine vojnog motornog vozila određuju se profesionalna vojna lica, civilna lica na službi u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama i profesionalni vojnici koji obavljaju starješinske dužnosti.

(5) Kada se vojna vozila kreću u koloni, za starješine motornog vozila mogu se određivati i profesionalni vojnici koji ispunjavaju uvjete iz stava 2, ovog člana, osim vozila na čelu i začelju kolone, u kojima moraju biti isključivo lica iz stava 4, ovog člana.

(6) Starješinu vojnog motornog vozila nije neophodno određivati za motocikle i za vozila na stalnim linijama u unutrašnjem centraliziranom transportu, za prevoz lica na posao i sa posla, za prevoz vojnih i civilnih lica na službi u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama, za obavljanje vanrednih službenih zadataka, za prevoz organa za reguliranje i kontrolu saobraćaja.

(7) Kada se prevoze lica specijalnim vozilima koja nisu namijenjena za skupni prevoz (sanitetska vozila, vozila veze, vozila za prevoz zatvorenika, vozila - radionice) kojima upravljaju civilna lica-vozači na službi u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama ili profesionalni vojnici-vozači, nije neophodno određivati starješinu vojnog vozila.

Član 85.
(Zadaci starješine vojnog motornog vozila)

(1) Starješina vojnog motornog vozila pretpostavljen je vozaču i sjedi na sjedištu pored njega, potčinjeni su mu i putnici dok se prevoze u odnosnom vozilu, te je jedini

ovlašten za davanje primjedbi, sugestija i uputstava vozaču u toku vožnje i odobravanje promjene relacije zbog izuzetne saobraćajne situacije na putu.

(2) Starješina vojnog motornog vozila se upoznaje sa zadatkom i uvjetima za njegovo izvršenje, a posebno sa: relacijom kretanja, vrstom i značajem zadatka, prirodom tereta, brzinom kretanja vozila, osnovnim karakteristikama vozila, dokumentacijom i dužnostima u slučaju saobraćajne nezgode i kvara vozila.

(3) Starješina vojnog vozila provjerava da li je vozač upoznat sa zadatkom i, ako nije, detaljno ga upoznaje sa njim i uvjetima za njegovo izvršenje.

(4) Starješina vojnog motornog vozila kontrolira dokumentaciju vozila i dokumentaciju vozača i tereta.

(5) U toku izvršenja zadatka starješina vozila prati rad i postupke vozača i ukazuje mu, po potrebi, na moguće opasnosti i način kako da ih savlada. Vodi računa o zastancima, odmorima i zamjeni vozača na zastanku (odmoru) i preduzima ostale mjere zaštite vozila, tereta koji se prevozi i lica koja napuštaju vozilo ili ulaze u njega.

Član 86.

(Posebni zadaci starješine vojnog motornog vozila)

Posebni zadaci starješine vojnog motornog vozila pri prevoženju lica su:

- a) da naređuje ukrcavanje ljudi na vojno motorno vozilo i kontrolira njihov razmještaj u vozilu;
- b) da ne dozvoljava preopterećenje vozila ili ukrcavanje većeg broja lica nego što je propisano za to vozilo;
- c) da osigura red i disciplinu putnika u vozilu;
- d) da na određenim stanicama kontrolira pravilnost rada vozača pri ulasku (ukrcavanju) i izlasku (iskrcavanju) lica koja se prevoze;
- e) da po potrebi kontrolira karte za prevoz (prevoz na posao i sa posla).

Član 87.

(Posebni zadaci pri prevoženju opasnih materija i predimenzioniranih tereta)

Posebni zadaci starješine vojnog motornog vozila pri prevoženju opasnih materija i predimenzioniranih tereta su:

- a) da provjeri da li su preduzete mjere sigurnosti propisane za tu vrstu materije odnosno tereta;
- b) da provjeri da li su vozilo i teret obilježeni propisanom oznakom;
- c) da se upozna sa osobinama opasne materije i mjerama za sprječavanje i neutraliziranje njene aktivnosti u slučaju nezgode ili havarije;
- d) da se upozna sa karakteristikama puta i omogući preduzimanje sigurnosnih mjera na opasnim dionicama puta;
- e) da se pridržava dodatnih uputstava i ograničenja.

Član 88.

(Postupak starješine vojnog vozila u slučaju saobraćajne nezgode)

U slučaju saobraćajne nezgode starješina vojnog motornog vozila je dužan:

- a) da preduzme neophodne mjere pomoći licima povrijeđenim u saobraćajnoj nezgodi;
- b) da osigura tragove, vozilo i teret, da prikupi podatke od očevidaca i ostalo što će omogućiti potpunije izvršenje uviđaja;

- c) da prema stanju, položaju i mogućnostima motornih vozila koja su učestvovala u saobraćajnoj nezgodi, omogući kretanje ostalih učesnika u saobraćaju do dolaska službenih lica (organa vojne policije ili nadležnog organa unutrašnjih poslova);
- d) da po povratku sa zadatka sačini pismenu zabilješku o saobraćajnoj nezgodi i dostavi je jedinici iz čijeg je sastava vozač.

Član 89.
(Zabrane starješini vojnog vozila)

(1) Starješina vozila ne smije izdavati naređenja vojnom vozaču koja bi neposredno mogla ugrožavati lica ili teret koji se prevozi i druge učesnike u saobraćaju.

(2) Lice određeno na dužnost starješine vojnog motornog vozila za propuste učinjene u obavljanju te dužnosti odgovara po važećim propisima.

Član 90.
(Raspravljajanje o odgovornosti za saobraćajnu nezgodu)

Pretpostavljeni starješina koji je odredio starješinu vojnog motornog vozila raspravlja njegovu odgovornost za saobraćajnu nezgodu ili saobraćajni prekršaj koji je prouzrokovao vojni vozač. Pri raspravljajanju odgovornosti razmatra se i postojanje mogućnosti starješine vojnog motornog vozila da spriječi nastanak saobraćajne nezgode ili prekršaja, odnosno njegov doprinos stvaranju kritične situacije.

POGLAVLJE VIII – VOJNA MOTORNA VOZILA

Član 91.
(Učešće vojnih vozila u javnom saobraćaju)

(1) U javnom saobraćaju mogu učestvovati vojna vozila ako su registrirana, tehnički ispravna i snabdjevena propisanom opremom, priborom, alatom i dokumentacijom.

(2) Za tehničku ispravnost vojnog vozila i kompletnost njegove opreme i dokumentacije odgovoran je starješina jedinice iz čijeg je sastava vozilo.

Član 92.
(Dokumentacija vojnog vozila)

U smislu odredbi ovog pravilnika, pod dokumentacijom vojnog vozila na motorni pogon podrazumijevaju se putni radni list, potvrda o vlasništvu i registraciji vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i tehnička knjižica motornog vozila.

Član 93.
(Oprema vojnog vozila)

(1) Sva putnička vojna motorna vozila moraju imati: znak za obilježavanje vozila zaustavljenog na kolovozu (sigurnosni trokut), fluorescentni prsluk, prvu pomoć, komplet rezervnih sijalica, rezervni točak, aparat za gašenje požara, uže za vuču, baterijsku lampu (prenosnu lampu), ključ za točkove i dizalicu.

(2) Sva terenska i teretna motorna vozila, pored opreme iz stava 1. ovog člana, moraju imati i dva klinasta podmetača, uže ili polugu za vuču i pionirski alat (pijuk, lopata, sjekira), ako je tehnički riješen smještaj istih.

(3) Vojni autobusi, pored opreme iz stava 1. ovog člana, moraju imati još jedan aparat za gašenje požara, dva klinasta podmetača i čekić za razbijanje stakla.

(4) U zimskom periodu sva vojna vozila moraju imati zimsku opremu predviđenu zakonom.

(5) Vojna motorna vozila namijenjena za prevoz opasnih materija i predimenzioniranih tereta, vozila za pratnju i vojna vozila s pravom prvenstva prolaza, moraju imati i posebnu dodatnu opremu.

(6) Posebna dodatna oprema za vozila kojima se prevoze opasne materije, propisana odredbama zakona koji regulira prevoz opasnih materija, odnosi se i na vojna vozila koja prevoze takve materije.

(7) Pod posebnom dodatnom opremom predimenzioniranih vozila i vozila namijenjenih za prevoz predimenzioniranih tereta podrazumijeva se jedno (ili dva) žuto - trepćuće ili rotaciono svjetlo, ugrađeno na gornjoj strani kabine vozila.

Član 94. (Uređaji vojnog vozila za pratnju)

Vojna vozila pod pratnjom su ona vozila kojima su za pratnju dodijeljeni organi vojne policije sa posebnim motornim vozilima. Vozila organa pratnje opremljena su uređajima za davanje posebnih svjetlosnih i zvučnih signala.

Član 95. (Dodatni uređaji vojnog vozila za pratnju)

(1) Dva rotaciona ili trepćuća svjetla (plavo - kombinacija crveno-plavo) i uređaj za davanje zvučnih signala promjenljivog intenziteta, ugrađuju se na vozila vojne policije namijenjenih pratnji nosiocima ključnih funkcija u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama (ministar i zamjenici ministra odbrane, načelnik i zamjenici načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga), stranih vojnih delegacija istog ranga, te ostale aktivnosti iz nadležnosti vojne policije.

(2) Navedena oprema iz stava 1., ovog člana, se ne može ugraditi ni na jedno vozilo osim na vozila iz stava 1. ovog člana pravilnika.

Član 96. (Vojna vozila sa prvenstvom prolaza)

(1) Vojna vozila sa pravom prvenstva su vozila: vojne hitne pomoći, vojne vatrogasne službe, vozila vojne policije i vozila iz člana 93. i vozila iz člana 94. ovog pravilnika.

(2) Vojna vozila sa pravom prvenstva prolaza imaju ugrađeno plavo rotaciono (ili trepćuće) svjetlo i uređaje za davanje zvučnih signala.

(3) Dva plava rotaciona (ili trepćuća) svjetla i uređaji za davanje zvučnih signala ugrađuju se na vozila saobraćajne vojne policije koja su namijenjena prvenstveno za pratnje.

Član 97.
(Registracija vojnog vozila)

Vojna motorna vozila se registriraju i obilježavaju u skladu sa odredbama Pravilnika o registraciji vozila ("Službeni glasnik BiH", broj 22/2007).

Član 98.
(Održavanje vojnog vozila)

Vojna motorna vozila se tehnički održavaju u skladu sa propisima tehničke službe Oružanih snaga.

Član 99.
(Tehnička smotra)

(1) Sve komande Oružanih snaga ranga bataljona i više, određuju jedan dan u sedmici kada se na svim motornim vozilima vrši periodični (sedmični) pregled.

(2) Načelno, periodični pregled se određuje u dane najveće sedmične gustine civilnog saobraćaja i najnepovoljnije sigurnosti saobraćaja na teritoriji i u jedinici.

**POGLAVLJE IX - UVJETI I NAČIN PREVOŽENJA LICA
VOJNIM MOTORNIM VOZILIMA**

Član 100.
(Prevoz lica vojnim motornim vozilom)

(1) U skupnom prevozu lica vojnim motornim vozilima koriste se autobusi, teretna i terenska motorna vozila koja za to ispunjavaju uvjete propisane ovim pravilnikom.

(2) Za vojna motorna vozila koja se koriste za skupni prevoz lica važe uvjeti propisani zakonom.

(3) Za skupni prevoz lica u tovarnom sanduku teretnog ili terenskog vojnog vozila, vozilo mora imati: sjedišta pričvršćena za pod tovarnog sanduka, stranice tovarnog sanduka visine najmanje 60 cm, ceradu postavljenu na tovarnom sanduku i stepenik za ulaženje odnosno silaženje.

Član 101.
(Alternativni standardi prevoza lica vojnim vozilom)

(1) Vojnim motornim vozilom se istovremeno može prevoziti samo broj lica određen u tehničkoj dokumentaciji. Ako u tehničkoj dokumentaciji vozila ne postoji taj podatak, a vozilo ima ugrađena sjedišta, odnosno klupe, broj lica se određuje prema broju sjedišta ili tako što se dužina klupe podijeli sa 50 cm, koliko iznosi širina sjedišta za jedno lice.

(2) Izuzetno, starješina jedinice na položaju komandanta bataljona ili njemu ravnom i višem položaju, može odobriti da se vojnici, osim onih što sjede na sjedištima odnosno klupama, mogu prevoziti sjedeći između sjedišta odnosno klupa na podu tovarnog sanduka ili na transportnim vrećama. U ovom slučaju, broj lica koja se prevoze ne smije biti veći od 20% u odnosu na broj mjesta iz stava 1., ovog člana.

(3) Za vrijeme vanrednih prilika, starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom ili višem položaju, može odobriti prevoženje lica u tovarnom sanduku vojnih

motornih vozila bez ugrađenih sjedišta ili klupa, ali je dužan da osigura da sva lica sjede na podu vozila na način iz stava 2., ovog člana. Broj lica koja se ovako mogu prevoziti dobija se kada se nosivost vozila u tonama pomnoži sa pet, ali najviše do 25 lica, bez obzira na nosivost i dimenzije vozila.

(4) Prilikom prevoženja lica iz stava 3., ovog člana, na tovarnom sanduku se ne smije nalaziti nikakav materijal osim ličnog naoružanja i opreme lica koja se prevoze.

Član 102.
(Zabrana prevoza lica vojnim motornim vozilom)

Zabranjen je prevoz lica na priključnim vojnim motornim vozilima (prikolice i poluprikolice) i vojnim motornim vozilima sa ugrađenim uređajem za samoistovar.

Član 103.
(Brzine kretanja u skupnom prevozu vojnim motornim vozilom)

(1) Za vojne autobuse u skupnom prevozu lica važe ograničenja brzine kretanja propisana zakonom.

(2) Brzina kretanja terenskih teretnih vojnih motornih vozila koja se koriste za skupni prevoz lica ne smije biti veća od 50 km/h.

Član 104.
(Skupni prevoz lica vojnim motornim vozilom)

Vojnim motornim vozilom za skupni prevoz lica može upravljati profesionalni vojnik-vozač ili civilno lice-vozač na službi u Oružanim snagama, koje je na tu dužnost postavljeno naredbom.

Član 105.
(Vozači za skupni prevoz lica vojnim vozilom)

(1) Za skupni prevoz lica, starješina vojne jedinice je dužan da izabere pouzdane, provjerene, disciplinirane i odmorne vozače.

(2) Za pripremu vozača za izvršenje zadatka odgovoran je starješina vojne jedinice koji ga upućuje na zadatak.

Član 106.
(Pravo upravljanja vojnim vozilom za skupni prevoz lica)

Vojnim motornim vozilom za skupni prevoz lica ne može upravljati vojni vozač koji je u proteklom razdoblju od tri godine skrivio saobraćajnu nezgodu u kojoj je nastala velika materijalna šteta ili je neko od učesnika povrijeđen.

POGLAVLJE X - POSEBNE MJERE SIGURNOSTI U SAOBRAĆAJU

Član 107.
(Smještaj vojnih vozila)

(1) Sa vojnim vozilima koja su stalno smještena u kasarni (vojnom poligonu, vojnom objektu), pri ulasku u krug postupa se u skladu sa trenutno važećim propisom o službi u parkovima tehničkih sredstava Oružanih snaga. Kada iz kasarne (vojnog poligona, vojnog

objekta) izlazi kolona vozila, prije polaska se, pod kontrolom nadležnog starješine, pregledaju ljudstvo i vozila, a starješina kolone dežurnom kontrolno-propusne stanice dostavlja ovjeren spisak vozača i motornih vozila u sastavu kolone i podatke o relaciji kretanja kolone.

(2) Vojna vozila koja ulaze u krug kasarne ili drugi vojni objekat, a nisu iz te kasarne odnosno objekta, obavezno ulaze i izlaze na istom mjestu. Evidencija ulaska i izlaska svih vojnih vozila vodi se u skladu sa važećim propisom o službi u parkovima tehničkih sredstava Oružanih snaga BiH.

(3) Vozilima civilne registracije, načelno, nije dozvoljeno parkiranje u krugu kasarne (aerodroma) ili drugog vojnog objekta.

(4) Izuzetno, vozilima se može odobriti parkiranje u krugu kasarne, za što se izdaje odgovarajuća naljepnica ili dozvola za ulazak.

(5) Vozila iz stava 4., ovog člana, propuštaju se u krug kasarne (aerodroma) ili drugog vojnog objekta uz kontrolu naljepnice odnosno dozvole za ulazak. Naljepnice za sve vojne jedinice u zoni odgovornosti brigade moraju biti identične.

Član 108. **(Čuvanje vojnih vozila)**

(1) Starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom ili višem položaju, koji u svom sastavu ima motorna vozila, dužan je da regulira čuvanje ključeva motornih vozila, putnih radnih listi, putnih naloga i potvrda o vlasništvu i registraciji vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, kod dispečera ili dežurnog parka odnosno dežurnog jedinice.

(2) Šef Odjeljenja za opće i zajedničke poslove Ministarstva odbrane, koji u svom sastavu ima motorna vozila, dužan je da regulira čuvanje ključeva motornih vozila, putnih radnih listi, putnih naloga i potvrda o vlasništvu i registraciji vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine kod nadležnog referenta, dispečera ili dežurnog parka, odnosno dežurnog lica u Odjeljenju.

Član 109. **(Poučavanje i provjera znanja vozača)**

(1) Civilna lica-vozači na službi u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama i profesionalni vojnici - vozači, podliježu poučavanju i provjeri znanja svake druge godine.

(2) Poučavanje i provjeru znanja svojim aktom reguliraju sve komande u Oružanim snagama ranga komande brigade i više.

(3) Poučavanje i provjera znanja vojnika - vozača u rezervnom sastavu Oružanih snaga vrši se svake godine.

Član 110. **(Dopunska obuka)**

(1) Komanda za personal Oružanih snaga dva puta godišnje centralizirano organizira dopunsku obuku za vojnike - vozače koji čine saobraćajne prekršaje i one koji su imali saobraćajne nezgode.

(2) Nakon izvedene dopunske obuke od šest sati, od toga dva nastavna sata poznavanja saobraćajnih pravila i četiri sata iz praktične obuke u vožnji vojnih motornih vozila, obavezna je provjera znanja.

Član 111.
(Poznavanje zakona)

(1) Vojne starješine su dužne da poznaju odredbe zakona, ovog pravilnika i drugih propisa koji se odnose na vojne vozače, vozila i korištenje vozila.

(2) Vojne starješine su dužne da izdaju jasna i precizna uputstva iz svoje nadležnosti, da dosljedno kontroliraju stanje vozila, prate i ocjenjuju obučenosť vozača i preduzimaju odgojne, stimulatívne i represívne mjere radi usmjeravanja vojnih vozača na pravilno i humano ponašanje u saobraćaju i dosljedno izvršavanje zadataka.

Član 112.
(Planiranje zadataka)

Komande jedinica Oružanih snaga dužne su da zadatke saobraćaja i transporta planiraju u skladu sa postojećim propisima, da redovnim analizama stanja sigurnosti vojnog saobraćaja podstíču stvaralački rad potčinjenih, analiziraju propuste u saobraćaju i preduzimaju propisane preventívne i druge mjere.

Član 113.
(Specijalistíčka obuka)

Godíšnjim planom stručno - specijalistíčke obuke komandi i jedinica Oružanih snaga, sa svím starješinama se planira i realizira obuka po temama: "Priprema za prevoz ljudi vojnim motornim vozilima i način vođenja vojnih kolona", "Postupak pri savlađivanju osmatrane - tučene zone i prolazak kroz kontaminiranu zonu".

Član 114.
(Preventívne mjere)

Prilikom izdavanja zadataka vozačima i planiranja preventívnih mjera, pažnju treba posvetiti specífičnostima odvijanja saobraćaja u različitim klimatskim, meteorološkim i drugim uvjetima.

Član 115.
(Ograničenja upotrebe)

(1) U zimskom periodu, kada su meteorološki uvjeti nepovoljni, ograničava se upotreba vojnih motornih vozila u saobraćaju.

(2) Ograničenje upotrebe vojnih motornih vozila ne odnosi se na prevoženja na stalnim linijama, za potrebe osiguranja borbene gotovosti, za obuku i za izvršenje ostalih zadataka koje odredi i odobri starješina na položaju komandanta brigade, njemu ravnom ili višem položaju.

Član 116.
(Zabrana upotrebe motocikla)

Zabranjuje se upotreba motocikala u zimskim uvjetima (na zaleđenim putevima, kada je visina snježnog pokrivača veća od 10 cm i kada je temperatura zraka niža od 0° C).

Član 117.
(Pješak u saobraćaju)

Sa svakom klasom - partijom novih vojnika profesionalaca ili rezervnog sastava, u periodu prilagođavanja, organizirati predavanje na temu "Pješak u saobraćaju".

Član 118.
(Vožnja u zimskim uvjetima)

(1) Komande jedinica Oružanih snaga su dužne da prije nastupanja zimskog perioda sa svim vojnim vozačima i starješinama izvedu obuku na temu: "Vožnja u zimskim uvjetima".

(2) U uvjetima zimske eksploatacije vojnih vozila primjenjuju se odredbe Zakona o sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini.

Član 119.
(Vanredni događaji)

(1) U skladu sa planovima sprječavanja vanrednih događaja u Oružanim snagama, sve vojne jedinice koje u svom sastavu imaju vojna vozila i vojne vozače, izrađuju i provode godišnje planove preventivnih mjera radi sprječavanja saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica.

(2) U okviru planova iz stava 1., ovog člana, predviđaju se i preventivne mjere koje se odnose na vojne vozače, vojna vozila, karakteristike saobraćaja i ostale uvjete koji utiču na sigurnost svih učesnika u saobraćaju.

**POGLAVLJE XI - KONTROLA SIGURNOSTI
VOJNOG SAOBRAĆAJA**

Član 120.
(Kontrola vojnog saobraćaja)

(1) Kontrola sigurnosti vojnog putnog saobraćaja podrazumijeva kontrolu vojnih vozila i vojnih vozača na javnim putevima i vojnim putevima.

(2) Kontrola vojnog saobraćaja obavlja se stalno na ulazima - izlazima zatvorenih vojnih površina, a za što su odgovorni komandanti kasarni, aerodroma, poligona, logorskih prostorija i ostalih vojnih objekata.

(3) Na javnim putevima kontrola saobraćaja se obavlja povremeno na kontrolnim tačkama.

(4) Za kontrolu vojnog saobraćaja na javnim putevima odgovorni su komande brigada i njima ravne ili komande višeg nivoa, u svojim zonama odgovornosti, koji u svom sastavu imaju jedinicu vojne policije.

(5) Vojni saobraćaj mogu da kontroliraju pripadnici vojne policije i druga lica uz prisustvo i pomoć pripadnika vojne policije, koja ovlasti starješina na položaju komandanta brigade, njemu ravnom ili višem položaju.

(6) Pripadnicima vojne policije koji imaju vojno - policijsku značku i službenu legitimaciju (ovlaštena službena lica vojne policije), ne izdaje se posebno odobrenje, s obzirom da im je to regulirano kroz službena ovlaštenja.

(7) Ovlaštenje za kontrolu vojnog putnog saobraćaja izdaje se na obrascu datom u prilogu 12, ovog pravilnika.

Član 121.
(Sadržaj kontrole vojnog saobraćaja)

Kontrola vojnog saobraćaja obuhvata kontrolu dokumentacije vozača, vozila i tereta, kontrolu tehničke ispravnosti vozila, kontrolu ponašanja vozača u javnom saobraćaju i kontrolu psihofizičkog stanja vozača.

Član 122.
(Provjera dokumentacije vozača i vozila)

(1) Kontrolom dokumentacije vozača provjerava se važnost vozačke dozvole, usklađenost kategorije u vozačkoj dozvoli sa kategorijom vozila i usklađenost utvrđenog identiteta vozača sa podacima upisanim u putni radni list vozila i putni nalog.

(2) Kontrolom dokumentacije vozila provjerava se valjanost propisane dokumentacije vozila, usklađenost podataka u dokumentaciji vozila sa stvarnim utvrđenim podacima vozila.

Član 123.
(Kontrola tehničke ispravnosti vojnog motornog vozila)

Kontrolom tehničke ispravnosti vojnog motornog vozila utvrđuje se stanje ispravnost vozila, ispravnost svjetlosno-signalnih uređaja, kompletnost vozila sa pripadajućim alatom i opremom, kontrola stanja pneumatika, natpisa, naljepnica na vozilu i ispravnosti tovarnog sanduka (po potrebi upućuje na vanredni tehnički pragled).

Član 124.
(Kontrola tereta)

Kontrolom tereta na motornom vozilu utvrđuje se usklađenost vrste i količine tereta upisane u prateće dokumente (materijalna lista, otpremnica, prevoznica, računi i sl.) sa teretom koji se prevozi, pravilnost razmještaja tereta u tovarnom sanduku i njegova stabilnost i udovoljavanje posebnim zahtjevima propisanim zakonom, ako se prevoze opasne materije i predimenzionirani tereti.

Član 125.
(Kontrola psihofizičkog stanja vozača)

Kontrolom psihofizičkog stanja vozača utvrđuju se elementi: psihofizičke nestabilnosti, premorenost, alkoholiziranost, uticaj opojnih droga i druga psihofizička stanja koja mogu uticati na sigurnost saobraćaja.

Član 126.
(Kontrola ponašanja vozača)

Kontrolom ponašanja vojnih vozača u saobraćaju utvrđuje se: poštivanje saobraćajnih pravila i propisa, poštivanje ograničenja brzine kretanja i poštivanje odredbi ovog pravilnika u vezi učestvovanja vojnih vozila u javnom saobraćaju.

Član 127.
(Kontrola na kontrolnim tačkama u vojnom objektu)

Kroz kontrolne tačke u vojnim objektima (kasarne, skladišta, poligoni, parkovi motornih vozila i slično) ne smiju se propustiti vozila koja: nisu registrirana, nemaju propisanu dokumentaciju, nisu propisno označena i kojim upravlja vozač bez propisane dokumentacije.

Član 128.
(Kontrola na kontrolnim tačkama na terenu)

(1) Na kontrolnim tačkama na terenu vojna policija će isključiti iz saobraćaja vojna vozila koja nisu propisno registrirana i tehnički ispravna, kada neispravnost direktno utiče na sigurnost saobraćaja.

(2) Iz saobraćaja će isključiti vojna vozila - vojne vozače koji su pod djejtvom alkohola i opojnih sredstava, vozače koji pokazuju izrazite znakove psihofizičke nestabilnosti i koji neovlašteno upravljaju vojnim motornim vozilom.

Član 129.
(Prijava prekršaja)

Protiv prekršilaca saobraćajnih pravila i propisa, lica koja kontroliraju saobraćaj podnose prijavu na obrascu datom u prilogu 7, ovog pravilnika. Izvještaji o preduzetim mjerama protiv prekršilaca u saobraćaju dostavljaju se na obrascu datom u prilogu 8, ovog pravilnika.

Član 130.
(Zaključci i zadaci analiza)

(1) Zaključci i zadaci iz informacija i analiza o saobraćajnim nezgodama koriste se u preventivnom djelovanju i radu sa vojnim vozačima i cjelokupnim sastavom jedinice.

(2) Do nivoa brigade, analiziraju se sve saobraćajne nezgode pojedinačno, odmah nakon njihovog nastanka.

(3) Na nivou Operativne komande i njoj ravnim komandama Oružanih snaga, pojedinačno se analiziraju saobraćajne nezgode u kojima je bilo povrijeđenih i poginulih lica i izrađuju se mjesečne informacije o saobraćajnim nezgodama i prekršajima i analize pojedinačnih saobraćajnih nezgoda u kojima je bilo poginulih lica.

(4) Organ saobraćajne službe Uprave za logistiku Zajedničkog štaba Oružanih snaga izrađuje mjesečne informacije saobraćajnih nezgoda i analize pojedinačnih saobraćajnih nezgoda u kojima je poginulo najmanje jedno lice.

(5) Šestomjesečnu analizu saobraćajnih nezgoda, komande jedinica, na direktnoj vezi Zajedničkom štabu Oružanih snaga, dostavljaju Upravi logistike do 15.7. tekuće godine, a objedinjena analiza saobraćajnih nezgoda dostavlja se Ministarstvu odbrane do 20.7. tekuće godine.

(6) Godišnju analizu saobraćajnih nezgoda, komande jedinica, na direktnoj vezi Zajedničkom štabu Oružanih snaga, dostavljaju Upravi za logistiku do 15.1. za prethodnu godinu, a objedinjena godišnja analiza saobraćajnih nezgoda dostavlja se Ministarstvu odbrane do 20.1. za prethodnu godinu.

Član 131.
(Preventivne mjere)

(1) U sklopu preventivnih mjera težište je priprema vojnog vozača za izvršenje zadatka. Priprema vozača je upoznavanje sa zadatkom, karakteristikama tereta koji se prevozi, karakteristikama puta i saobraćaja, vremenom izvršenja zadatka, postupkom pri prolasku osmatrane - tučene zone, postupkom u slučaju saobraćajne nezgode ili kvara na vozilu i ostalim specifičnostima.

(2) Za pripremu vozača odgovoran je starješina koji ga upućuje na zadatak.

(3) Vozač se na izvršenje zadatka može uputiti pošto je s njim izvršena priprema i pošto se starješina koji mu izdaje zadatak uvjerio da je vojni vozač shvatio zadatak i da je spreman za njegovo izvršenje.

Član 132.
(Posebne preventivne mjere)

U skladu sa odredbama ovog pravilnika, odgovorne starješine mogu propisati posebne preventivne mjere u putnom saobraćaju kojima se reguliraju specifičnosti odvijanja saobraćaja u vojno-kontroliranom području, aerodromima i krugu vojnih objekata i poligona.

POGLAVLJE XII - ZAŠTITNE MJERE

Član 133.
(Krivična i prekršajna odgovornost vojnog vozača)

Vojni vozači za ugrožavanje sigurnosti saobraćaja mogu odgovarati krivično i prekršajno u odnosu na stepen ugrožavanja saobraćaja i težine prouzrokovane saobraćajne nezgode, a prema važećim zakonima i propisima koji tretiraju ovu problematiku.

Član 134.
(Disciplinska i materijalna odgovornost vojnog vozača)

(1) Disciplinske mjere vozačima vojnih vozila izriču nadležne starješine, prema važećim propisima o disciplinskoj odgovornosti u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama.

(2) Vozači vojnih vozila materijalno odgovaraju prema važećim propisima o materijalnoj odgovornosti u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama.

Član 135.
(Privremena zabrana upravljanja)

(1) Vozaču vojnog motornog vozila izriče se privremena zabrana upravljanja motornim vozilom u skladu sa zakonom.

(2) Vozaču vojnog motornog vozila može se izreći zaštitna mjera privremene zabrane upravljanja vojnim motornim vozilom, prema sljedećem:

- a) komandir čete - u trajanju do pet dana;
- b) komandant bataljona, puka - u trajanju do 10 dana;
- c) komandant brigade i ravne komande - u trajanju do 20 dana;
- d) komandant više komande Oružanih snaga - u trajanju do 30 dana.

(3) Vojniku-vozaču u rezervnom sastavu Oružanih snaga i profesionalnom vojniku-vozaču se može promijeniti vojno-evidenciona specijalnost u sljedećim slučajevima:

- a) kada je vojnik-vozač nediscipliniran u saobraćaju i često pravi prekršaje u saobraćaju;
- b) kada ne zadovolji na provjeri znanja pred komisijom;
- c) kada je sklon upotrebi alkohola i opojnih droga dok upravlja vojnim motornim vozilom ili samovoljno koristi vozilo;
- d) kada mu je u prekršajnom ili krivičnom postupku izrečena mjera privremenog oduzimanja vozačke dozvole;
- e) kada ga vojno-ljekarska komisija proglašuje nesposobnim za vozača.

(4) Za promjenu vojno-evidencione specijalnosti vojniku-vozaču u rezervnom sastavu i profesionalnom vojniku-vozaču u slučajevima iz stava 3, ovog člana, nadležan je starješina na položaju komandanta više komande Oružanih snaga, njemu ravnom ili višem položaju, na prijedlog starješine ranga komandanta bataljona iz čijeg je sastava vojnik-vozač.

(5) Za promjenu vojno-evidencione specijalnosti vojniku-vozaču nadležni starješina donosi rješenje, protiv kojeg se može podnijeti žalba.

(6) Privremena mjera zabrane upravljanja vojnim motornim vozilom primjenjuje se od dana izricanja, a žalba na izrečenu mjeru ne odgađa izvršenje iste.

POGLAVLJE XIII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 136. (Prilozi Pravilnika)

Prilozi broj 1 do 13, koji su dati uz ovaj pravilnik, čine njegov sastavni dio.

Član 137. (Usaglašavanje)

Organizacijske jedinice Ministarstva odbrane i Oružane snage će odmah izvršiti usaglašavanje postojećih propisa, naredbodavnih akata i dokumenata sa odredbama ovog pravilnika.

Član 138. (Zakon o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini)

Na sva pitanja koja nisu regulisana ovim pravilnikom primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini.

Član 139. (Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom donošenja i istim se stavlja van snage Uputstvo o postupku u slučaju saobraćajne nezgode i naknadi štete nastale u saobraćajnoj nezgodi, broj: 11-02-3-5665/07 od 19.12.2007. godine.

Broj: 11-...../09
Sarajevo, 15.07.2009. godine

MINISTAR
dr. Selmo Cikotić